

همان‌طور که پیش‌تر نیز انتظار می‌رفت، نرخ بهره توسط بانک مرکزی امریکا (فدرال رزرو)، روز چهارشنبه ۲۵ آذر (۱۶ دسامبر) افزایش یافت و پس از گذشت هفت سال، دوران نرخ‌های بهره در حد صفر به پایان رسید. بانک مرکزی امریکایس از بحران اقتصادی فراگیر ۲۰۰۸ و رکود اقتصادی این کشور، برای دستیابی به رونق اقتصادی و خروج از رکود اقتصادی، نرخ بهره را به تدریج به صفر رساند، اما با توجه به رشد اقتصادی این کشور و خروج از رکود، اکنون مقامات مالی امریکا به افزایش نرخ بهره مبادرت کرده‌اند. بنا بر اظهارات جانست یلن، رئیس فدرال رزرو، بالا بردن نرخ بهره به معامله‌گران و سیاست‌گذاران اقتصادی نشان می‌دهد که وضع اقتصادی امریکا رو به بهبود است. علت افزایش نرخ بهره، تحولات اخیر اقتصاد امریکا به ویژه بهبود نرخ بیکاری است. آمار منتشر شده از سوی مؤسسات معتبر بین‌المللی حاکی از این است که در پنج سال اخیر نرخ بیکاری در امریکا به نصف کاهش یافته و در حال حاضر معادل ۵ درصد است. با توجه به این تحول، فدرال رزرو معتقد است که کاهش نرخ بیکاری، افزایش دستمزدها و نرخ تورم را در پی خواهد داشت.

بر این اساس، این نهاد پولی دست به افزایش نرخ بهره زد و این اقدام همان‌طور که انتظار می‌رفت، بسر ارزش دلار در سطح بین‌المللی اثر گذاشت. در این چارچوب، بانک مرکزی امریکا برای اولین بار در ۱۰ سال گذشته نرخ بهره سپرده‌های بانکی را افزایش داد. کمیته سیاست پولی فدرال رزرو با اکثریت قاطع از آن نرخ بهره را یک چهارم درصد (در محدوده ۰/۲۵ تا ۰/۵ درصد) افزایش داد تا به بحث و جدل‌های چند ماهه اخیر در این زمینه پایان دهد. اقدام بانک مرکزی امریکا در عین حال بر مبنای این ادعا صورت گرفته که اقتصاد امریکا توانسته است تا حد زیادی بر آثار بحران مالی جهانی ۲۰۰۸ مسلط شود. پیش‌بینی می‌شود که در سال آینده هم بین دو تا سه بار دیگر این نرخ را مورد بازنگری قرار داده و بالاتر ببرد. پس از اعلام افزایش نرخ بهره، شاخص دلار رو به افزایش گذاشت و ارزش‌های مقابل دلار، از جمله یورو و پوند به شدت کاهش یافتند. این رویداد،

رویکرد روح‌الله صالحی

روابط ترکیبه و رژیم صهیونیستی در حال تغییر به سطحی راهبردی است که در صورت عملی شدن می‌تواند سر منشأ تحولات جدیدی در منطقه باشد. نزدیکی آنکارا– تل‌آویو در شرایط کنونی برای مقابله با ائتلاف ضد تورویستی ایران و روسیه است تا جبهه جدیدی برای مقابله با محور مقاومت بگشایند. با پیوستن ترکیه به جبهه عرب‌یست‌ها و اسرائیل ائتلاف هم‌پیمانان تورویست‌ها تکمیل خواهد شد و منطقه را بیش از پیش دچار بحران خواهد کرد. رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه که تا چندسال پیش در حمایت از تورویست‌ها مقابل صهیونیست‌ها محبوب ملت‌های منطقه شده بود، با شروع بیداری اسلامی در جهان عرب با اقدامات مداخله‌جویانه خود به تشدید تنش‌ها در منطقه دامن زد و با حمایت از تورویست‌ها در سوریه و عراق منفرود مسلمانان شد و این بار نیز بهبود روابط با اسرائیل را در دستور کار قرار داده است. ترکیه که پس از حمله نظامیان صهیونیستی به کاروان کمک‌های بشردوستانه ترکیه (کشتی مرمره) به مرد غزه در سال ۲۰۱۰، سطح روابط دیپلماتیک خود با رژیم صهیونیستی را کاهش داده بود الان سعی در بهبود روابط با اسرائیل دارد. از سال ۲۰۱۰ ترکیه همواره سه شرط عدز خواهی، پرداخت غرامت به قربانیان و پایان محاصره غزه از سوی رژیم صهیونیستی را برای بازگشت روابط به گذشته مطرح می‌کرد ولی مخالفت صهیونیست‌ها با این شروط نظامی بر سر راه عادی‌سازی روابط ایجاد کرده بود. رسانه‌های صهیونیستی اخیراً اعلام کرده‌اند که ششمنی محرمانه بین رئیس سازمان جاسوسی اسرائیل (موساد) و مولود چاوش اوغلو، وزیر خارجه ترکیه در سوتیس بر گزار شد که نتیجه این نشست دستنبیایی به برخی تفاهم‌های اولیه برای برقراری ارتباط بوده است. احمد داوود اوغلو، نخست‌وزیر ترکیه نیز هفته گذشته «ما نشست اعضای حزب عدالت و توسعه گفت: ما شاهد برخی اقدامات مثبت اسرائیل در راستای برداشتن محاصره نوار غزه و پرداخت غرامت بوده‌ایم. البته آنها موفق برداشتن شدن کامل محاصره غزه نیستند اما ما به این نتیجه رسیده‌اند که می‌توانند این محاصره را به خاطر ترکیه کمی کاهش دهند». ویکرد جدید آنکارا در کنار ولع اعراب حاشیه خلیج فارس برای ارتباط با تل‌آویو و شکل‌گیری جبهه جدیدی از سازش‌فرقه‌نگیز خبر می‌دهد که می‌تواند به جنگ افروزی بیشتر در منطقه منجر شود. تلاش همه‌جانبه آنکارا برای نزدیکی به رژیم صهیونیستی و پذیرش برخی خواسته‌های این رژیم آن هم پس از پنج سال اختلاف نشان می‌دهد که در پس این اقدام اهداف پشت پرده‌ای نهفته است.

جهاد

سرویس بین‌الملل ۸۸۴۹۸۴۴

بررسی اثر کاهش نرخ بهره از سوی فدرال رزرو

امریکا رکود به جهان صادر می‌کند

تحلیلگران را بر آن داشته تا پیش‌بینی‌های خود را برای سال ۲۰۱۶ تغییر بدهند.

■ **تأثیرات بر اقتصاد جهان**

افزایش نرخ سود بانکی در ایالات متحده انفرادی تأثیرگذار در حوزه اقتصاد بین‌الملل است. هر چند بسیاری پیش‌بینی می‌کردند که نرخ بهره افزایشی را تجربه کند اما با این حال اتخاذ این تصمیم سبب شد گمراه‌زنی‌ها درباره تأثیرات عملی آن آغاز شود. به هر روی تصمیماتی که در اقتصاد امریکا گرفته می‌شود، تأثیرات مهمی در اقتصاد جهانی دارد چراکه این کشور بزرگ‌ترین اقتصاد جهان را در خود جای داده است. به زعم تحلیلگران در شرایط فعلی امکان دارد صادرات امریکا به دلیل بالا بودن نرخ دلار در مقابل بسیاری از ارزهای معتبر جهان کاهش یابد. در عین حال مهم‌ترین اتفاقی که با افزایش نرخ بهره در عرصه بین‌المللی رخ خواهد داد، قدرتمند شدن نرخ دلار است که با توجه به افزایش هزینه

در امریکا هم بالاتر می‌رود که این مهم می‌تواند سرمایه‌گذاران بیشتری را برای کاهش نرخ بهره به امریکا جلب کند. چنین رویدادی در وهله نخست ارزش و نسبت برابری دلار در مقابل ارزهای دیگر و سه ویژه یورو را بالاتر می‌برد. از طرف دیگر بازار نفت هم احتمالاً با تمایل بیشتری به سمت کاهش قیمت برود. به نظر می‌رسد که میل قیمتی در بازار نفت به سمت نزولی بیشتر شود. بازار طلا هم یکی از بازارهایی است که از این مسئله تأثیر می‌پذیرد. طلا همواره داخلی و خارجی امریکا که تاکنون مانع افزایش نرخ بهره شده بودند، می‌توان به نرخ منطقه خاورمیانه و همچنین رکود اقتصادی و نیز بی‌ثباتی‌های ژئوپولیتیکی به خصوص در منطقه خاورمیانه و همچنین رکود اقتصادی چین در خارج اشاره کرد. در واقع از زمانی که مقامات فدرال رزرو مسئله افزایش نرخ بهره در امریکا را مطرح کردند، مخالفت‌های زیادی در داخل و خارج امریکا با آن صورت گرفت. از جمله

■ **دلایل اقدام**

به نظر می‌رسد مقامات فدرال رزرو با این

جبهه ضد ایرانی آنکارا– تل‌آویو

عبری نزدیک کرده و جبهه حامیان تکفیری‌ها را در منطقه به خصوص در سوریه تقویت کند. رئیس‌جمهور سوریه هستند و به دلیل اختلافات سیاسی تاکنون حاضر به تشکیل ائتلاف علیه محور مقاومت نشده‌اند ولی روند تحولات اخیر به ناپاژ آنکارا و تل‌آویو را به سمت نزدیکی با یکدیگر سوق داده است. ترکیه برای پیشبرد اهداف خود و با اعمال تحریم‌های اقتصادی مسکو علیه آنکارا و ترس از قطع احتمالی گاز روسیه به ترکیه سبب شد تا مقامات این کشور به دنبال جایگزین‌هایی برای تأمین انرژی مورد نیاز خود باشند. بیش از ۵۰ درصد گاز ترکیه از سوی روسیه تأمین می‌شود که در صورت قطع این انرژی از طرف مسکو اقتصاد فشار به بحران خواهد شد و به همین منظور، اردوغان به سمت نزدیکی به اسرائیل گام برداشته است تا از تهدیدات انرژی روسیه در امان باشد. آنکارا گاز رژیم صهیونیستی را برون‌رفت از این معطل و فرصتی برای اصلاح مناسبات با تل‌آویو می‌داند. از سویی، ترکیه می‌تواند با خط لوله انتقال گاز اسرائیل به اروپا نقشی کلیدی و ژئوپلیتیکی برای خود دست و پا کند، چراکه با این اقدام اروپا نیز که بر سر بحران اوکراین تنش‌هایش با مسکو افزایش یافته است، تاحدی از گاز روسیه بی‌نیاز می‌شود. با کاهش وابستگی اروپا به گاز روسیه با کمک ترکیه، اردوغان از این طریق می‌تواند با فشار به مقامات اروپا روند عضویت خود در اتحادیه اروپا را که سال‌هاست در رویای آن به سر می‌برد، عملی کند.

■ **مقابله با ائتلاف ایران و روسیه**

هر چند ترکیه و رژیم صهیونیستی در بحران سوریه منافع مشترکی دارند و هر دو با حمایت

مهم‌ترین موارد مخالفت صندوق بین‌المللی پول بود. صندوق بین‌المللی پول در خرداد ۱۳۹۴ ضمن چشم‌انداز رشد اقتصادی امریکا، از فدرال رزرو خواست تا افزایش نرخ بهره را دست‌کم تا سال ۲۰۱۶ میلادی به تعویق اندازد. به گفته این نهاد مالی بین‌المللی این اقدام باعث فرار سرمایه از دیگر کشورها به سمت کشورهای دارای اقتصاد قوی خواهد شد. در این چارچوب کریستین لاگارد مدیر عامل صندوق بین‌المللی پول در اوایل سپتامبر ۲۰۱۵ همزمان با برگزاری نشست وزرای دارایی گروه ۲۰ ترکیه، با صدور بیانیه‌ای نگرانی خود را از احتمال افزایش نرخ بهره در امریکا و دیگر کشورها اعلام کرد. از دیدگاه لاگارد، افزایش نرخ بهره خطری جدی برای اقتصادهای شکننده خواهد بود. از نگاه صندوق، افزایش نرخ بهره باید روند طبیعی خود را طی کند و کشورها از افزایش قبل از موعد نرخ بهره باید خودداری کنند. منتقدان این اقدام بر این باور هستند که نرخ بهره بالا در امریکا موجب تقویت دلار و نیز فرار سرمایه‌ها از بازارهای نوظهور به سمت اقتصادهای بزرگ خواهد شد و شوک مالی در بازارها ایجاد خواهد کرد. از نگاه اقتصاد کلان، افزایش نرخ بهره، می‌تواند سبب کندی اقتصاد شود و با خود تورم به همراه آورد، اما از سوی دیگر، کاهش نرخ بهره می‌تواند هزینه صرف‌کنندگان را افزایش دهد. به گفته مقامات فدرال رزرو، کاهش نرخ بهره یک محرک اقتصادی قدرتمند است اما نباید در اقدام برای کاهش آن افراط شود زیرا هدف اصلی، حفظ تورم سالانه در امریکادر محدوده ۲ درصدی برای مصرف‌کنندگان است، اما سازوکار این امر فوق‌العاده دقیق است. این در حالی است که جانت یلن رئیس فدرال رزرو امریکا تا کنید کرده که افزایش سریع نرخ بهره، بیش از پایین باقی ماندن آن برای مدت طولانی، ریسک به تورم هدف ۲ درصدی و نرخ اشتغال در داخل و نیز بی‌ثباتی‌های ژئوپولیتیکی به خصوص در منطقه خاورمیانه و همچنین رکود اقتصادی چین در خارج اشاره کرد. در واقع از زمانی که مقامات فدرال رزرو مسئله افزایش نرخ بهره در امریکا را مطرح کردند، مخالفت‌های زیادی در داخل و خارج امریکا با آن صورت گرفت. از جمله

گزینه‌های غرب در پرونده سوریه

سیاست دولت آلمان در موضوع سوریه یک نمونه آشکار و روشن از نحوه رفتار کشورهای غربی بر سر بحرانی است که بیش از پنج سال طول کشیده و نتیجه آن صدها هزار کشته و زخمی و میلیون‌ها نفر آواره است. این رفتار دو وجه متناقض دارد؛ یک وجه آن نوعی همکاری با دولت و ارتش یا دستگاه‌های اطلاعاتی آن است که البته کشورهای غربی به هیچ وجه تمایلی به رسانه‌ای شدن این وجه دیگر این رفتار به صورت مخالفت سرسختانه غربی‌ها با دولت و ارتش سوریه انجام می‌گیرد که با حمایت مالی– تسلیحاتی از گروه‌های معارض در داخل سوریه طی این سال‌ها دنبال می‌شد. هر چند غربی‌ها همچنان سعی دارند تا بر وجه دوم از این رفتار اصرار بکنند اما شرایط منطقه رفته رفته اوضاع را به جایی رسانده که آنها را ناچار به در پیش گرفتن وجه نخست کرده است. به نظر می‌رسد هر چه پرونده سوریه در مدار گفت‌وگوهای بین‌المللی بر مبنای قطعنامه ۲۲۵۴ شورای امنیت پیش برود، کشورهای غربی هم ناچار به دنبال کردن وجه نخست از این رفتار هستند و با بی‌میلی مجبورند از اهداف وجه دوم چشم‌پوشی بکنند.

همکاری‌های پنهانی

روزنامه آلمانی بیلد در گزارش اخیر خود خبر از همکاری سروسیس اطلاعاتی آلمان (BND) با نهادهای امنیتی سوریه داده و اینکه مقام‌های ارشد آلمانی طی روزهای گذشته سفرهای فشرده‌ای را به دمشق و دربار با همتایان ارشد سوری خود داشته‌اند. بیلد هدف این همکاری و موضوع دیدارهای انجام شده را مربوط به تبادل اطلاعات بین دو طرف دانسته تا اینکه آلمان بتواند از این اطلاعات برای نحوه حضور نظامی خود در ائتلاف ضد داعش استفاده بکند و سروسیس اطلاعاتی آلمان مایل به «بازنگه‌داشتن راه‌های مراده با نظام سوریه است تا در صورت نیاز بتواند در سوریه فعالیت عملی داشته باشد». یک مورد مشخص از فعالیت عملی عبارت است از پرواز جنگنده‌های آلمانی بر فراز خاک سوریه که از نظر مقام‌های آلمان اهمیت خاصی دارد زیرا در صورت سقوط جنگنده‌های آنها تنها با کمک نهادهای امنیتی سوریه است که می‌توانند از وضعیت خلبان‌ها مطلع شده یا حتی اینکه نحوه کمک به آنها هم تنها با کمک این نهادها ممکن است. طبیعی است که دولت آلمان بعد از تصویب عملیات نظامی خود در سوریه توسط پارلمان به فکر راه‌های عملی امن باشد و گزینه اصلی هم در همکاری دولت، ارتش و نهادهای امنیتی سوری است اما نکته برجسته این گزارش در استقرار مأموران سروسیس اطلاعات آلمان در سفارت ترکیه در دمشق است. لازم به یادآوری است که آلمان بعد از مارس ۲۰۱۱ هماهنگی با جبهه غربی– عربی ضد سوریه سفارت خود را در دمشق به بهانه نبود امنیت تعطیل کرد اما حالا با استقرار مأموران امنیتی آلمان در سفارت این کشور در دمشق باید گفت که این سفارت به نوعی فعالیت خود را از سر گرفته و این کار به نحوی پیش‌درآمد دولت آلمان برای بازگشایی سفارت خود در دمشق است. نکته قابل توجه این است که مقام‌های آلمانی در مورد گزارش بیلد اظهار نظری نکرده‌اند و تنها بروکارد لیسکا، کارشناس امور امنیتی حزب سوسیال دموکرات آلمان، احتمال چنین همکاری‌هایی را بعید ندانسته است. به عبارت دیگر، مقام‌های ارشد آلمانی در حالی دنبال همکاری با نظام سوریه هستند که نمی‌خواهند آن را علنی بکنند و حتی در ظاهر امر هم سعی به تکذیب این موضوع دارند چنان که بعد از مصوبه پارلمان آلمان، معاون صدراعظم این کشور از عدم همکاری با ارتش سوریه گفت.

شکاف استراتژیک

همکاری پنهانی آلمان با نهادهای امنیتی سوریه دلالت بر وجه نخستنی دارد که در آن اولویت قبلی از سقوط نظام سوریه کنار گذاشته شده و مبارزه با تروریسم در این کشور اولویت اصلی شده است. در واقع، جنگ سوریه در حدود پنج سال گذشته باعث شده تا اولویت‌های غرب هم در قبال آن تغییر کند. اگر غرب از ابتدای این جنگ در مارس ۲۰۱۱ اولویت اصلی را بر سقوط نظام سوریه گذاشته بود و کار را با تسلیح و حمایت مالی از گروه‌های تروریستی پیش می‌برد، از دو سال قبل به این سو متوجه شده که این روند تنها به تقویت گروه‌های تروریستی منجر شده و از روی سقوط نظام سوریه قابل تحقق نیست. توجه به این موضوع باعث شد تا به تدریج شکافی استراتژیک در موضع کشورهای غربی نسبت به این جنگ ایجاد بشود. یک نمونه روشن از این شکاف در شورای امنیت ملی امریکا اتفاق افتاد. استیو سیمون مسئول امور خاورمیانه در شورای امنیت ملی امریکا بود که در کنار رابرت مالی، عضو ارشد شورای امنیت ملی و فیلیپ گوردون، هماهنگ‌کننده امور خاورمیانه‌ای امریکا، همواره در مورد سیاست تهاجمی واشنگتن نسبت به نظام سور به هشدار می‌داد و معتقد بود که این سیاست موجب ایجاد خلأ قدرتی در سوریه می‌شود که در نتیجه، گروه‌های تروریستی بر این کشور مسلط می‌شوند. جالب اینجاست که همین سیمون کسی بود که در ابتدای ۲۰۱۲ ریاست اتاق عملیات امریکا علیه سوریه را به عهده داشت که وظیفه‌اش ایجاد مراکز آموزش و مسلح کردن معارضان سوری و ایجاد گذرگاه امن ورود به سوریه برای آنها بود. اختلاف نظر او با افرادی مثل سامانتا پاور، نماینده فعلی امریکادر سازمان ملل، باعث شد تا او از ابتدای دور دوم ریاست جمهوری اوباما کخ سفید را ترک کند اما گذر زمان نشان داد که تجربه و شناخت او از وضعیت خاورمیانه و به خصوص کشور سوریه درست بوده است. حالا بر اساس گزارش پایگاه خبری بلومبرگ، او سفری مخفیانه داشته و حتی با شخص بنشار اسدر، رئیس‌جمهور سوریه، دیدار و گفت‌وگو هم کرده است. هر چند گفته شده سفر او به عنوان کاتالز ارتباطی امریکا با سوریه نبوده و او بنا بر تصمیم شخصی خود به دمشق رفته اما با توجه به نفوذ و روابط او در حاکمیت امریکائی توان این سفر را تنها یک تصمیم شخصی و بدون ارتباط با نهادهای امنیتی امریکا دانست.

گزینه‌های غرب

قرار است در ابتدای سال نو میلادی (۲۰۱۶) مذاکره بین دولت و معارضان سوری انجام بشود و ولید معلم، وزیر خارجه سوریه، هم مذاگگی کشورش برای شرکت در این مذاکرات را اعلام کرده و تنها گفته که منتظر فهرست گروه‌هایی است که اجازه شرکت در این مذاکرات را ندارند. این مذاکرات محصول سه دور مذاکرات بین‌المللی در ژنو و نیویورک و قطعنامه شورای امنیت است تا در نخستین گام مذاکرات انجام شود و در روند این مذاکرات چارچوب تشکیل دولت وحدت ملی مشخص بشود. حالا باید دید گزینه غرب در قبال این روند چیست و اینکه غرب در ادامه کار از چه گزینه‌هایی استفاده می‌کند. جان کری، وزیر خارجه امریکا، بعد از دیدار با ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، در نیمه دسامبر گفت که مردم سوریه باید درباره بنشار اسد تصمیم بگیرند. این یک چرخش تمام عیار از سوی امریکا بود که باید گفت متحدین غربی او و به ویژه کشورهای بریتانیا، فرانسه و آلمان هم کم و بیش همین جهت را دنبال می‌کنند هر چند حاضر نباشند به این صراحت بگویند. شاید به همین جهت است که آلمان از هم‌اکنون به فکر افتاده تا به صورت مخفیانه هم شده از سفارت خود در دمشق گردگیری بکند اما باز نباید فراموش کرد که غرب به طور کلی از سقوط نظام سوریه ناامید شده است. باید گفت که امریکا و متحدین غربی‌اش هنوز هم از رژیم سقوط‌نظام سوریه را دارن دنبال واقعیت‌ناکی به نام داعش و دیگر افراطی‌های تروریست در سوریه باعث تغییر اولویت آنها شده و گزینه‌های آنها را محدود به مبارزه با این واقعیت کرده است. از این رو، این کشورها دیگر چاره‌ای ندارند تا با پذیرفتن نظام سوریه و قدرت این کشور به عنوان مهم‌ترین گام که در مبارزه با داعش، نحوه همکاری خود با آن را تعریف کنند و اقدام سروسیس اطلاعاتی آلمان یا سفر استیو سیامون به دمشق را باید در همین جهت ارزیابی کرد.